

Planinski VESTNIK.

Glasilo „Slovenskega planinskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 25. dan vsakega meseca.

Društveniki dobivajo list zastoj. — Nečlane stane po **2 gld.**, dijake po **1 gld. 20 kr.** na leto; posamezne številke po **20 kr.**

Za obliko in vsebino spisov so odgovorni pisatelji.

Vse spise, naročila in plačila vzprejemlje „Slov. plan. društvo“ v Ljubljani.

Inserat obsegajoč dvanajstinko strani stane **6 gld.** za celo leto.

Huda Luknja in njene podzemeljske jame.

Spisal Fr. Kocbek.

sakdo, ki se je vozil iz lepe Šaleške doline v Slovenji Gradec, se živo spominja romantične soteske, imenovane Huda Luknja. Prikladnejšega imena ji naši pradedje niso mogli izbrati.

Od Velenja gredoč, vidiš na levo Šmartin in Škale, na desno grad Gorico (Eckenstein), za tem razvalino Šalek, na kateri je samo eden stolp še precej dobro ohranjen. Cesta te vodi dalje proti severu po ozki dolini, ki se čim dalje tem bolj zožuje, preteka jo pa potok Paka. Pobočja so na obeh straneh zelo strma, začetkoma še obrasla z gozdovi, potem pa jih pokrivajo navpične belosive pečine. Na zahod omejuje Hudo Luknjo visoko hribovje, raztezajoče se od Savinskih planin in Uršule s m; v tem se vzdigujeta posebna vrhova, katerih vzhodno pobočje sega do ceste, namreč Stropnik (860 m) in Smodilnik (923 m). Na vzhod pa jo omejuje pobočje Kozjaka, katerega najzahodnejši vrh je Špik (1107 m).

Najbolj romantična je Huda Luknja pri vhodu od severne strani. Pri gostilnici Simonovi se cesta deli: proti severu vodi v Slovenji Gradec, proti vzhodu (desno) pa v Dolič. Odtod vidiš zahodno visoko na griču stoječo farno cerkev Sv. Vida, niže spodaj pa razvalino Waldegg, kjer so najbrže nekdanj gospodarili vitezi plenitelji, prežeč za skalami na mimo vozeče voznike.

Od tega razpotja dospeš v 15 min. do prave divne Hude Luknje. Soteska je tako ozka, da ima samo potok Paka dovolj prostora v njej, cesta pa je vsekana v skalo. Na obeh straneh stojе bele in gole navpične skale do ceste ter groze vsak trenotek se odkrhniti in pokopati mimo gredočega potnika. Ta pogled je najimpozantnejši. Ta romantični del soteske se razteza še dobrih 5 minut; omejujeta ga pa zahodno vrh Tisnik (783 m), vzhodno Pečovnik (793 m). Na vzhodni strani v skalnati dolbini je lep spomenik nadvojvode Ivana. Pravijo, da je že za Rimljanov vodila tod trgovinska cesta, katere pozneje niso nič popravljali, tako da je sčasoma izginil nje zadnji sled.

Nadvojvoda Ivan, ta sloveči prijatelj alpskih dežel in prvi pospeševatelj turisticke iz presvetle cesarske rodovine, je v tretjem desetletju našega veka porabil svoj vpliv, da so tod zgradili novo cesto, ki veže zdaj Šaleško in z njo Savinsko dolino z Mislinjsko in Dravsko dolino ter s koroško deželo. Hvaležni okoličani so postavili zategadelj poprej omenjeni spomenik, na katerem je bil pritrjen srebrn profil glave nadvojvode Ivana. Neki zlobnež ga je pa ukradel, in nadomestili so ga potem z bronastim.

Kmalu za spomenikom prideš na most. Zahodno zagledaš na strmi skali 6 m visoko leseno hišico, ki kaj lepo povečuje idilično gorsko sliko. Sedaj zaviješ v stran od ceste okoli te skale in hipoma stojiš pred velikanskim vhomom v podzemeljsko jamo, iz katere buči potok Ponikva, ki se tukaj blizu ceste izliva v Pako. Ta znamenita podzemeljska votlina je:

Nadvojvode Ivana jama,

lastnina znanega rodoljuba in narodnega prvobornika tamošnje okolice, g. Ivana Vivoda v Doliču pri Št. Florijanu. Visoko nad vhomom se blišči napis jami *). V leseni hišici biva poleti čuvaj, ki razkazuje in razsvetljuje jamo: v njej je razpoložena spominska knjiga „Slov. plan. društva“ v podpisovanje. Pri vhomu na desno je napravljena pod skalnato streho še druga nova lesena kočica (4 m široka in 8 m dolga), v kateri bode krčma.

Vhom v nadvojvode Ivana jama je impozanten. V navpični skali se kroži do 14 m visok obok; črez potok drži lesen hodnik. Takoj pri vhomu je votlina zelo prostorna in visoka. Prvi oddelek jame se imenuje „veliki dvor ali gostišče.“ **) Tu se vrše veselice. Na južni strani je „klet“. Koder vodi pot nad potokom,

*) Okrajno glavarstvo v Slovenjem Graden je z odlokom z dne 22. julija 1895. l., št. 11854, dovolilo obiskovanje jame, ker je nje lastnik napravil vse varnostne priprave, katere je zahtevala komisija; tudi je dovolilo pobiranje vstopnine, ki znaša za I. razred 50 kr. in svetilnica 10 kr., za II. razred 20 kr. in svetilnica 5 kr. Posebna razsvetljava (20—30 luči) stane 1 gld. — Lastnik jame misli tudi vpeljati električno razsvetljavo ter vsako leto prirediti tri veselice, in sicer: prvo binškoštni ponedeljek, drugo dne 5. julija in tretjo 23. avgusta. Pri veselicah bodo sodelovali pevci bralnega društva v Doliču, godba in tamburaši. Preskrbljeno pa bode tudi za jedi in pijačo.

**) Posamezna v narekovaje dejana imena navajamo tako, kakor jih je napravil lastnik jame sam.

so povsod položeni leseni podi, da hodiš vedno po suhem. Iz „velikega dvora“ prideš skozi druga vrata na pod pod ledom in pod most ali galerijo, ki se razpenja nekaj metrov (5—6 m) nad teboj. Na galerijo vodijo dvojne stopnice, na levo „strme“, na desno pa prideš po ovinku v „mokri kot“ in potem po stopnicah na most. Odtod je lep pregled votline. Daljnji večji prostor se nahaja na levi strani, tako imenovano „nadstropje“, kjer po „strmecu“ dospoš na „višavo“. To je zopet večji prostor visoko nad potokom, kateri teče na desni strani globoko pod teboj. Poprej je bil ta prostor neraven, a z razkopavanjem so ga precej poravnali, proti potoku pa napravili leseno ograjo. „Višava“ je 19 m dolga in 9 m široka in se bode tudi rabila za gostišče. Severno od „višave“ na drugi strani potoka vidiš „veliki oltar“, namreč razne like v strmi steni. Na južno stran se razprostira še drug manjši oddelek; črez brv prideš v „mrzli kot“. Odtod zlezeš po lestvi na drugo galerijo: „na stražo“ in k „rumenemu kapniku“, ali pa s srede „višave“ po „globokih stopnicah“ k „zalemu kamenju“. Skale se namreč pri razsvetljavi blišče, in lepe, bele kapniške stene nalikujejo zamrzlemu slapu iz kapniške vode. Do sem sega še nekaj svetlobe od vhoda, dalje pa so vsi prostori popolnoma temni. Skale stojе odtod malo vsaksebi, in komaj je toliko prostora, da so napravili brvi nad vodo. Pod teboj pa grozno vrešči potok in dela skakalce. Od „odra“ prideš v „vreščeei kot“, kjer je na desno „prižnica“, potem nad „vrtince“, v „predor“ in v „tesni kot“, odkoder se bližash „slapu“, kjer pada voda 9 m visoko v tolmun. Voda buči s tako silo, da te izpreletava strah in groza. Pri slapu stojе mostovi 11 m nad vodo ter vodijo do „okna“, to je širji prostor kakih 30 m v stran od slapa, kjer je lepa stena od kapnika. Pod slapom je globok kotel. Od vhoda do slapa je 212 m.

Neumorno delavni lastnik g. J. Vivod je preiskal še jamo nad slapom. Po lestvah prideš 5—6 m više nad slap med tesnimi stenami. Odtod lezeš 25 m daleč po skalah na obe strani, voda pa globoko pod teboj šumi. Potem greš zopet nizdolu k vodi in kakih 25 m naprej med tesnimi, 1 m širokimi skalami po naloženih brunih in deskah. Zatем je 20—25 m visoka skala, ki jo je voda ostro izjedla, da je podobna belim skalnatim oltarjem. Po skali pa ne drsi nič vode. V stranskih kotih se nahajajo lepi kapniki. Ta pot od slapa naprej je precej težaven, toda zanimiv za turiste. Ako bi se spravil potrebni les še naprej, mogoče bi bilo priti po jami skozi goro celo do kraja, kjer ponieuje Ponikva. To bi bilo jako zanimivo. Vsekakor torej svetujemo lastniku g. Vivodu, naj bi napravil jamo dostopno, kolikor daleč je sploh mogoče, kajti s tem postane toliko zanimivejša, in ljudje jo bodo še rajši ogledovat hodili.

Večkrat omenjeni potok Ponikva *) izvira pod Metulovim vrhom (813 m **) , teče kake 1/2 ure, potem pa na Koprivških jamah ponikne in v spodnjem teku preteka nadvojvode Ivana jamo.

*) Na spec. karti napačno „Huda luknja potok“.

**) Na spec. karti napačno „Metuld vrh“.

Žal, da ta jama nima še več slikovitih kapniških tvorb: a veliki prostori in po njih zdaj dvigajoči, zdaj znižujoči se poti, razne dvorane in soteske nudijo zanimive slike. Zlasti pa napravi žuboreči potok in močni slap s svojim šumom na obiskovalca velik vtisk. Romantična votlina utegne torej dobiti mnogo obiskovalcev, vabile jih pa bodo nemalo tudi nalašč prirejevane veselice.

To tudi želimo lastniku, ki je izredno veliko žrtvoval, da je napravil jamo dostopno, za kar mu bodo vsi prijatelji podzemeljskih jam hvaležni. Nadvojvode Ivana jama bo vedno posebna znamenitost Hude Luknje.

Nekdaj so v tej jami prebivali tudi jamski medvedi (*ursus spelaeus*). Od njih je našel g. J. Vivod 2 zoba. *)

Iz Velenja se z vozom dospe do nadvojvode Ivana jame v 1 uri, peš v 2 urah, od Slovenjega Gradca pa z vozom v 1½ uri, peš v 3 urah.

Druga podzemeljska jama je

Zelena Peč.

Od prejšnje jame greš nekoliko proti severu po cesti, potem kreneš na levo (zahodno) strmo po gabrovju navkreber. V pičli ½ uri prideš do navpične bele skale v gozdu, kjer je proti severnemu koncu zelo nizek vhod, da se moraš ob tleh „po vseh štirih“ plaziti. Ta votlina je precej široka na več strani in ima mnogo primeroma visokih prostorov, ki so zvezani le z nizkimi predori, da se moraš povsod plaziti iz oddelka v oddelek. Skoraj vse stene so prevlečene s snežno-belo kapniško tvarino. Nahajajo pa se tudi razne tvorbe, kakor: grozdje, mah, stalaktiti in stalagmiti. Obisk te jame sedaj nikakor ni prijeten, ker se obiskovalec naveliča sključene hoje in plazenja po trebuhu in po ilovičastih tleh po nekod. Ker te jame nisem mogel premeriti, da bi si napravil načrt, ne morem natančneje povedati, koliko ima oddelkov in kako so veliki. Ako bi se napravila od ceste vijugasta pot do vhoda, vhod pa z drugimi predori vred povekšal, da bi človek večinoma lahko raven hodil, potem bode „Zelena Peč“ tudi zares ogleda vredna. To delo bode zvršil najbrže g. J. Vivod sam.

Še bolj severno od te jame se nahaja

Pilenica.

Vhod vanjo je zelo visok svod v navpični skali, pod njim obširen prostor, v katerem vidiš do 2 m dolge stalaktite in stalagmite. Od vhoda greš vedno navkreber med ležečim ali razmetanim kamenjem. Druga jama je tudi zelo prostorna in ima več raznih rjavih kapnikov. Tretji oddelek je zelo podoben „koru“; odtod prideš v četrto manjšo jamo. Iz nje vodi le ozek predor nizdolu. Dalje še ni preiskana.

*) O njejdbi enakih zob poroča tudi J. C. H. v „Touristu“, 1879, št. 17., str. 4.

Zadnja jama je

Špehóva Luknja,

ki leži neki više nad nadvojvode Ivana jamo; videl je nisem sam. Pravijo, da je tudi precej prostorna.

Vse imenovane podzemeljske jame se nahajajo na zahodni strani Hude Luknje. Ako bodo res železnico od Velenja dogradili do Spodnjega Dravberga, kar že dolgo časa nameravajo, utegne romantična Huda Luknja *) še bolj zasloviti in najti še več občudovalcev. Mnogo zaslug in hvale si je pridobil g. J. Vivod, da je največjo nadvojvode Ivana jamo napravil dostopno in jo ohranil v narodnih rokah. Za to naj bi našel dostojno povračilo.

Nekaj misli o prirodi.

Spisal J. Mandelj.

veseljem se spominja človek v poznejših letih mladih dni, katere je bil preživel na šolskih klopek srednje šole. Kakor mu je bila tačas edina želja, da bi se iznebil šolskega prahu ter stopil v prosto življenje, tako mu silijo pozneje misli in želje nazaj v šolsko dobo, v dobo idejalov in brezskrbne mladosti.

V živem spominu mi je izza mladih let tudi profesor, ki mi je vtepal znanost o prirodi. Z veseljem se spominjam tega moža, žal, da ga krije že črne zemlje odeja. V Feldhofu pri Gradcu je dokončal na jako tragičen način: omračil se mu je bil um.

Ta mož nas je uvajal v skrivnosti prirodnih pojavov. Mnogo seveda sem že pozabil, ali enega izreka se še tako živo spominjam, kakor da sem ga slišal včeraj, izreka namreč, da vse snovanje in prenavljanje v prirodni delavnici ima svoj izvor in začetek v premikanju. Bil sem takrat šele v četrti šoli, ko sem slišal te besede. Tedaj jih nisem še razumel, šele poznejša leta sem se prepričal o njih istini.

Minila je od tistega časa marsikatera pomlad. Moji nazori so se v marsičem izpremenili, a niso se izpremenili glede tega izreka in o resnici, katero je ta mož tako često poudarjal, da je namreč podlaga vsaki vedi prirodoznanstvo.

*) Lepe fotografije o Hudi Luknji, zlasti pogled na nadvojvode Ivana spomenik in po njem imenovano jamo je dobiti pri ravnatelju g. M. Helffu v Judenburgu na gorenjem Štajerskem.

Nekako čarobno moč imajo nauki tega moža na mene, tako da vse pojave v znanosti in umetnosti sodim s prirodnega stališča, in po mojem mnenju je to edino prav. Kakor je slavni grški modrijan rekel, da je spoznavanje samega sebe podlaga modrosti, tako bi lahko še dostavili, da je spoznavanje prirode, v kateri bivamo, od katere živimo, in katere del smo, podlaga vsaki človeški vedi, vsakemu človeškemu napredku. Kakor je Kristovi veri ljubezen do Boga in do bližnjika prvi in edini temelj vse vere, tako je na drugi strani spoznavanje prirode prva in edina podstava človeški vedi in umetnosti.

Motrimo li napredek človeštva od prvih zgodovinskih dni do danes, vidimo, da se je človeški rod polagoma dvigal iz prvobitne divjosti in se slednjič povzpел do sedanje visoke kulturne stopinje. Pripomočke in sile pa, katere upotreblja človek pri svojem teženju za prosveto, te zajema iz prirodoznanstva: iz astronomije, fizike, kemije, zemljepisja, in ni samo slučajno, da je človeški rod storil največje kulturne korake ob času, ko so živeli veliki prirodoslovci: Galilei, Kopernik, Franklin, Humboldt in Goethe. In kaj naj rečem o devetnajstem stoletju, o stoletju iznajdb? Ni li sedaj napredovalo človeštvo toliko, kolikor več stoletij prej ne? In zakaj? Zato, ker se v sedanjem stoletju goje prirodoslovne vede mnogo bolj, nego poprej.

Kakor je priroda ogromna, tako ogromna je tudi veda o njej, in največji in najduhovitejši prirodoslovci sedanjega časa ne obladajo te vede v vsem njenem obsegu. Ti so le specialisti, in vsak goji le eno panogo prirodoznanstva.

Ker je priroda ogromna in veda o njej nepregledna, je kaj lahko, da človeštvo izgublja zanimanje za celoto in se zakopava v nje dele. Človeku se godi s naravo tako, kakor če gleda veliko sliko. Slika je prevelika, da bi jo mogel kar hitro vso premotriti. Poišče si torej iz nje to, kar mu najbolj prija. Občuduje sestavo barv, duhovite obraze, ali krasno naslikani gozd — celoto vse slike pa večkrat pusti čisto v nemar. In vendar spoznamo umetnika do cela šele tedaj, ako motrimo sliko kot celoto. Tedaj šele vidimo prav harmonijo barv, harmonijo okolice z dejanjem, katero nam predočuje umetnik. Potem nam šele vstaja umotvor v življenje, živi, se giblje ter nam napolnjuje dušo z onim čutom, kateri je oživiljal in navduševal umetnika, ko je ustvarjal umotvor.

Tako je tudi s naravo. Ta veliki umotvor stvarnikov pozna človek le v njegovih delih. On pozna sestavine zemlje, pozna prirodne moči ter jih uporablja sebi v korist: pozna življenje živali in rastlin pa rudnine; pozna tudi zakone, po katerih se vrše prikazni, — toda celoto vesoljne stvarnice pušča večinoma v nemar. Zanimanje za to stran prirodoslovja se je jelo prav čvrsto gibati šele zadnji čas, in gojitelji te strani prirodoslovne vede, t. j. estetičnega razumevanja prirode, to so — turisti.

Da dokažem, da je turistika veda in sicer veda o spoznavanju prirodne estetike, prirodne lepote, prirodne harmonije, bodem ta svoj nazor nekoliko utemeljil.

Ako gledaš z umetniškim očesom kipe prvih umetnikov, ti objema dušo genij umetnika, ki je vklesal v mrtvi kamen življenja polno bitje. Ne občuduješ pa

toliko posameznosti, temveč vso harmonijo oblik, enotnost in celotnost izražene ideje; tako gledaš z estetičnokritičnim očesom umotvor. Na enak način presojaš tudi dela duhovitih pisateljev.

In priroda, ki je celota ali skupnost vesoljstva, je najlepše delo, najboljši stvar božji. Spoznavati prirodo kot harmonično celoto pa je najbolj mogoče potovalcu po prirodi — turistu. Njemu je dano uživati nje divno krasoto. Turist gleda z visokih gor nedosežne slike, katere je stvarnik razgrnil po površju zemeljskem in po svodu nebeškem. Ako astronom spoznava gibanje nebesnih teles, fizik zakone teh teles in vseh njih delov, kemik presnavljanje in prenavljanje v delavnici prirodnih elementov, tedaj spoznava turist harmonijo v prirodi, lepoto v prirodi. Turistika je prirodoslovno-leposlovna veda, razvijajoča se konec devetnajstega stoletja. Da se tako kesno razvija, je popolnoma naravno; kajti poprej moramo poznati dele, predno moremo ocenjevati celoto, poprej moramo poznati lastnosti prirodnih delov, moramo poznati gibanje nebesnih teles, njih zakone, potem šele lahko motrimo celoto z estetičnokritičnim očesom.

Turist obrača svoje korake najraje v romantično nebotično gorovje. Tja ga najbolj vleče, ker nahaja tam najveličastnejše prirodne slike. Tam ga ne moti ljudski šum, in čuti se najbližje veliki prirodi, ker se mu kažejo nje slike najizrazoviteje.

Vender bi pa bilo napačno misliti, da priroda nudi samo v gorah svoje krasote. Ne samo nebotično gorovje z vrtoglavimi prepadi in sivimi pečinami ima svoje lepote, ampak tudi gričevje, nepregledna stepa in kameniti Kras imajo svoje zanimivosti in lepote. Turistu treba le čuta in znati mora opazovati, a tega ne razume ali noče razumeti vsakdo.

Kako se morejo in morajo opazovati prirodni pojavi, zato so nam klasična priča Turgenjeva „Lovčevi zapiski“, ali njegove „Pesni v prozi“. Opozarjam le mimogrede na te spise. Turgenjevu ne odide ni vzlet ptice, ni dih najmanjše sapice in pregib najnezatnejše stvarce. Pri Turgenjevu naj se uče turisti opazovanja.

Turist bodi torej umetnik v opazovanju prirode. Kakor skriva godba, ali slika, ali klasična knjiga večkrat svoje lepote, katere se pokažejo opazovalcu šele po večkratnem poslušanju, opazovanju ali čitanju, tako ima tudi priroda skrite po nekod svoje lepote, ki se turistu kažejo šele po večkratnem gledanju. Turist se ne sme zadovoljiti s tem, kar mu nudi kakšen z obilimi očitnimi krasotami obdarovan kraj. To razume vsakdo; i otrok i neuk, preprost človek najde tam krasote.

Kakor vsaka umetnost, tako hrani tudi turistika v sebi velik etičen moment. Vsaka umetnost očiščuje in dviga naše čute. In kdo bi turistiki odrekal ta etični moment?! Neko nenavadno, vzvišeno čuvstvo polje v tvoji duši, ko stojiš vrhu visoke gore. Na desno in levo skalnati vrhovi in v daljavi raznobojna ravan z mesti in seli. Kako lepo je tu na vrhu, in poleg tega, kako blizu se čutiš onega vsemogočnega bitja, ki je izvor in konec vsega življenja. Tudi panteist ali naturalist

se nikdar ne more odtegniti čuvstvu, da človek je le neznatna, slabotna, ničeva stvar proti oni moči, ki tvori, uničuje in zopet presnavlja prirodne sestavine.

Krasna, nedosežna in neprehvaljena je природа v svoji lepoti, in kakor ob stvarjenju, tako plava tudi še sedaj duh božji nad njo.

Vrbsko jezero.

Spisal Fr. Kocbek.

Ajvečji kras vsaki dolini in pokrajini je gotovo lepo jezero, katero ji daje neko čarobno milino. V tem oziru se pač lahko ponaša koroška dežela s svojimi mnogimi in velikimi jezери. Največje in najlepše med njimi pa je Vrbsko jezero, ki je komaj eno uro oddaljeno od stolnega mesta Celovca.

Vrbsko jezero se razteza od vzhoda proti zahodu na 16·6 kilometrov daleč in je 645 do 1660 *m* široko. Po meritvi prof. Friderika Simonyja je najgloblje 85 *m*. Nad morsko gladino leži 439 *m*, površina pa mu znaša 2045 *ha* ali 3581 oral.

Vrbsko jezero se razliva po dveh kotlinah, namreč po vzhodni dolnji in zahodni gorenji kotlini, katera je dvakrat večja, nego prva. Spodnja kotlina nam imponuje zlasti zaradi obsežne vodne gladine, katera je toč najširja. Obrežje je jezeru v obče zelo členasto; mnogi zatoki in polotoki tvorijo raznovrstne in dražestne pokrajinske slike, kakršnih toliko in tako lepih ni videti ob uobenem drugem koroškem jezeru. Največji polotok se kroži ob meji gorenje in dolnje kotline, noseč lepo gotiško cerkev Marije na Otoku (Maria Wörth), ki se prav prijetno sklada z mirnostjo in resnobo dolnje kotline. Južno od Porečja se dvigata dva otoka: Kapucinski otok in Kačji ali Puščavniški otok.

Severno obrežje, po katerem biva mnogo pridnega ljudstva, je zelo obdelano, ob južnem pa rasto zeleni gozdovi, iz katerih se blišče posamezne vile.

Barva jezeru je razno zelenkasta. Topla je voda v poletnih mesecih redkokdaj pod 22° C; zato je prav pripravna za kopel. Zategadelj so nastala krog in krog jezera mnogobrojna kopališča, pri katerih so shrambe za čolne in ladje z jadri. Kljub veliki toplini zamrzne vendar jezero skoraj vsako zimo. Po dosedanjem opazovanju je bilo najdalje zamrzlo 109, srednji čas 71 in najmanj 22 dni.

Geologično leži Vrbsko jezero v bližini južne meje kristaliničnih osrednjih ali prvotnih Alp, katere so sestavljene zlasti iz rule in sljudovca. Po Desorju *) je nastalo po vzdolžni razpoklini doline, ki leži med enako ležečima grebenoma enake meri.

*) Gebirgsbau der Alpen.

Po obrežju rasto navadne močvirne in vodne rastline; na nekaterih krajih plavajo po vodni gladini lepi rumeni cveti blatnikovi (*unphar luteum* Sm.). Jezero je zelo ribnato.

Za Celovec je Vrbsko jezero največji zaklad. Ker je krog in krog obkoljujejo gore srednje visokosti in le proti jugu stoji vrsta visokih Karavank z Ojstrem in Kepo, mu nedostaje velikanskih prirodnih prizorov ali romantike; zato pa je polno dražestne miline po členastem obrežju, kjer je nastalo obilo sel in cele vrste krasnih vil. Skoraj na vsakem kraju gledaš drugo prirodno sliko, kakor na nobenem drugem koroškem jezeru. To očaruje gledalca, četudi je ves značaj jezera nekako resen.

Prebivalci krog jezera so Slovenci, dasi so se kmetije vsled tujih naselbin pomaknile precej od pribrežja, kjer stoje sedaj le elegantni hoteli in krasne vile, ki nudijo vsakoletnim letoviščnikom potrebnih ugodnosti. Tuji, gmotno močnejši živelj odriva prvotne prebivalce od jezera; a tudi oni, ki še ostanejo v bližini, se priuče iz praktičnih ozirov glede na občevanje s tujei nemščini in z njo zavržejo slovenščino.

V poletnem času — ob sezoni, ki traja tri mesece: julij, avgust in september — je tod živahno življenje. Vile in hoteli so polni elegantnega in bogatega občinstva, ki se izprehaja po lepih nasadih, se koplje v jezeru ali se vozi v čolnih in ladjah po njem. Trije parniki plovejo **) križem jezera od brega do brega, prevažujoč letovišnike in slučajne potnike; saj je pa tudi veselje voziti se s parnikom po velikem jezeru. Po 5 km dolgem prekopu (Lendcanal) je Celovec zvezan z Vrbskim jezerom. Po prekopu vozi poseben manjši parnik. Ob severnem bregu jezera držita iz Celovca v Beljak državna cesta in železnica, a tudi ob južnem bregu se vije dobra cesta.

Ob jezeru je raztresenih več naselbin. Na najzahodnejšem koncu jezera leži Vrba (Velden), po kateri je nastalo ime Vrbsko jezero. Vrba leži 450 m nad morjem, ima 338 prebivalcev in je $\frac{1}{4}$ ure oddaljena od kolodvora. Tu je krasno letovišče, ki se naglo razvija in zelo tekmuje s Porečjem. Letoviščniki so največ Madjari. Pri hotelih Ulbingovem in Wramovem so kopališča, in tu postajajo parniki; povsod se raztezajo lepi drevoredi in nasadi. Najlepši izlet odtod je na Sternberg ($1\frac{1}{2}$ ure hoda); od tam razgledaš velik del Koroške in vidiš nad 40 cerkva.

Od Vrbe pelje parnik na južni breg v Auenhof, kjer je hotel in zdravilišče po prirodni metodi. Mimo manjših postaj se pripeljemo v Porečje (Pörschach), krasno ležeč kraj in letovišče prve vrste, največ zbirališče bogatih židov. Tu je celo mesto vil, nahajajočih se sredi lepih nasadov. Največ jih je sezidala delniška družba Vrbskega jezera. Severno od Porečja je Slovenja Gora (745 m), v bližini

*) Največji parniki so „Helios“, na katerem je tudi e. kr. pošta, potem „Neptun“ in „Carinthia“, kateri vozi samo med Maiernigom, Gorico in plavalščem. Po kanalu vozi parnik „Loretto“, kateri je najmanjši.

pa razvalina Leonstein. V Porečju so elegantni hoteli z vsem komfortom (Wahlis — letos pogorel, Werzer, Bellevne, Rihter itd.). Tujcev prihaja od leta do leta več. Blizu je Kačji ali Puščavniški otok. O njem pripovedujejo, da je tu nekdaj živel puščavnik, kateri je radi premnogih strupenih kač moral ostaviti svoje bivališče. Nasprotno od otoka je na severnem bregu velik polotok, na katerem stoje lepe vile. Tu je jezero zelo plitvo; to opaziš že na ločevju, ki tod raste. Da parniku ni treba napraviti velicega ovinka, so v plitvem dnu napravili poseben prekop.

Od Porečja se peljemo proti Mariji na Otoku (Marija Wörth) na južni breg. Severnozahodno odtod leži Kapucinski otok. Stara gotiška cerkev stoji na ozkem zemeljskem jeziku in ima idilsko lepo lego. Nekdaj se je imenovala „Maria-Werd“; odtod izvajajo jezera nemško ime „Wörther-See“.

Dalje na južnem bregu je Sekirn v senčni legi; ima več hotelov in kopalnice. Odtod zapelje parnik zopet na severni breg v Krivo Vrbo (Krumpendorf), kjer je tudi letovišče z več hoteli in kopalnicami. Tam je tudi železniška postaja.

Odtod se peljemo zopet na južni breg v Maiernig, kjer je kopalnica z gostilnico; potem se prikaže Gorica (Maria-Loretto) z Rosenbergovim gradom, restavracijo in kopalnicem. Tu se začne 5 km dolgi prekop, ki drži v Celovec.

Od Sekirna ali od Gorice je prav lep izprehod na Schrottkogel (756 m), odkoder imaš najlepši pregled na spodnji del jezera.

Od Gorice peljejo veliki parniki še v vojaško plavalnišče, kjer je restavracija, hotel Wörthersee in postaja tramvaja, s katerim je $\frac{1}{4}$ ure vožnje v Celovec.

Obče znana je pravljica, kako je nastalo Vrbsko jezero. Tam, kjer se zdaj nahaja jezero, so stanovali po lepih vaseh bogati, toda ošabni in brezbožni ljudje. Neko leto so na veliko soboto napravili v vaški gostilnici veselico, na kateri so jedli, pili, godli in plesali. Po noči pride majhen, star in suh mož s sivimi lasmi ter jih opominja, naj nehajo razsajati; a veseljaki se mu smejejo. Malo pred polnočjo pride zopet z majhnim sodčkom pod pazduho in reče: „Še enkrat vas opominjam. Nehajte, predno vam ura odbije! Izpokorite se! Glejte ta sodec! Gorje vam, če me prisilite pipo odpreti!“ Vsi se mu pa krohočejo in rogajo. Starec reče nato kakor s sodnjim glasom: „Svaril sem vas; poslušati niste hoteli, zato ste izgubljeni, izgubljeni!“ Potem se naglo umakne in izgine.

Komaj pa je ura odbila polnoč, nastane strašen vihar. Luči ugasnejo. Črna noč objame trumo plesalcev. Blisk šviga, grom hrumi, kakor bi se svet podiral. Huda ploha se udere. Studenci in potoki se razlijo. Voda raste, vre skozi okna in vrata v hiše in prihaja vedno više. Veseljaki beže prestrašeni na strehe, a valovi jih dohite. Vsi so žalostno poginili. Voda pa ni več odtekla; ostala je do današnjega dne — in to je Vrbsko jezero.

Društvene vesti.

Soška podružnica v Tolminu. Za vso Soško dolino snujejo ondotni rodoljubi „Slov. plan. društva“ podružnico z imenom „Soška podružnica“ in s stano-
viščem v Tolminu. Ustanovni shod oživotvori še ta mesec to novo sotrudnico
našo, kateri namen bode razkrivati in razglašati obilne krasote Soške doline. Živela
nova podružnica in nje ustanovitelji, ki so pomagali uresničiti našo pristrčno željo!

Za kočo na Okrešlju so darovali gg.: Srečko Tribuč, Ivan Lipold in Martin
Žmave po 1 krono. Srčna jim hvala!

Sklad za Triglavsko kočo. II. zbirka 28 gld. 40 kr. Darovali so p. n.
gg. (po nabiraleu g. Engelsbergerju): I. S. Glas 10 gld.; Fuchs in Herling po
1 gld.; Pollak 2 gld.; — (po nabiraleu g. Josipu Hauptmanu): Janko Grašek,
Winterhalter, H. Lindtner, Počivavnik, Platner, Al. Zajc, Fr. Grampovčan, Fr.
Urek, Iv. Nedelko, Kobav, Škafer po 50 kr.; Homan 1 gld.; — (po nabiraleu
g. Mikušu): Purfelinski 1 gld.; Bolta 50 kr.; Fr. Bartl in Kramaršič po 20 kr.;
— (po nabiraleu g. Sokliču): Česko in Dereani 2 gld.; — Planinski piparji 6 gld.

Vsem p. n. darovalcem in darovalkam ter nabiralcem pristrčna zahvala!

Za Triglavsko kočo sta namenila g. J. Mathian, c. in kr. dvorni založnik
v Ljubljani, mizo in štiri stole, g. J. Rebek, ključarski mojster v Ljubljani, pa
vse za glavna vrata potrebne okove in izdelke. Bodi obema iskrena zahvala za
velikodušne namenke!

Spominska knjiga v Aljaževem stolpu ima na prvem listu naslednji la-
tinski napis: „Salve viator! Nomen Tuum et sententiam quandam, si placet, in
hunc librum inscribere digneris. — — Hanc turriculam cum panorama consilio
et sumptibus meis atque in fundo meo erexi 7/8 1895 in bonum commune. —
Jacobus Aljaž, parochus in Dovje (Lengenfeld). — To slove slovenski: Pozdrav-
ljen popotnik! Blagovoli, če Ti je ljubo, zapisati v to knjigo ime svoje in kako
misel. — — Ta stolpič s panoramo sem postavil po svojem načrtu in ob svojih
stroških ter na svojem svetu dne 7. avgusta 1895. l. v občo korist. — Jakob
Aljaž, župnik na Dovjem. — Zanimive zapiske v tej knjigi priobčimo drugo leto.

Luče. V zadnjih dveh letih imamo pri nas v turistiki zabeležiti izdaten
napredek. Dočim je druga leta število turistov le malokedaj prekoračilo stotino,
se je popelo letos že do četrte stotine in više.

Lansko leto 1894. je bilo v Lučah 346 turistov, in sicer se jih je vpisalo
v spominsko knjigo „Slov. plan. društva“ pri Jak. Planinšku 120, v knjigo „Slov.
plan. društva“ pri N. Zanieru 77, v knjigo Celjske sekeije pa 149. Po narodnosti
je bilo Slovencev 203, Nemcev pa 143.

Letos je poskočilo število turistov na 411. V knjigo „Slov. plan. društva“
pri Jak. Planinšku se jih je vpisalo 122, pri N. Zanieru 131, v knjigo Celjske

sekcije pa 158. Ako jih razvrstimo zopet po narodnosti, je bilo Slovencev 283, Nemcev 123, 2 Čeha, 2 Angleža in 1 Rus.

Zanimivo je, da je število Slovencev letos naraslo za 80, Nemcev pa se zmanjšalo za 20.

Izmed odličnejših turistov so bili ti-le: Rus Hugon Müller iz Rige na Ruskem, Angleža Donald D. Mac Kinnon in Rosa Macalpine-Leny, Čeh dr. Towma iz Smihov-Prage, Andrej Jurtela, prof. v Stavropolju na Kavkazu, dr. Fr. Jurtela, dež. poslanec in odvetnik v Šmarju, dr. Gregor Krek, vseuč. profesor v Gradu, dr. Karol Glaser, prof. v Trstu, dr. Ivan Dečko, dež. poslanec in odvetnik v Celju, dr. Johannes Frischauf, vseuč. prof. v Gradu, dr. Anton Medved, prof. v Mariboru, vč. g. Karol Hribovšek, ravnatelj bogoslovnice v Mariboru, profesorja A. Hladnik in Anton Kosi, Stanko Miholić, prof. v Zagrebu, Anton Kaspret, prof. v Gradu, Anton Artel, prof. v Arnauu na Češkem, Ferdo Majcen, prof. v Ptuju, dr. Ljudevit Vipave, Fran Zdolšek, okrajni načelnik Vrnski in župnik, dr. Kaisersberger iz Mozirja, dr. Jos. Vilimek iz Prage itd.

Pustoslemšek.

Logarjeva dolina. Vsled nove ceste iz Luč v Solčavo se je število obiskovalcev Logarjeve doline izdatno povišalo. Lani se je v spominsko knjigo pri J. Piskerniku vpisalo 274, letos pa 353 turistov.

Solčava. V gostilnici g. Kristijana Germela, pd. Šturma, se je letos vpisalo v spominsko knjigo 395 (1894. l. 206), v spominsko knjigo pri g. J. Herletu pa 85 (1894. l. 90) tujecev.

Cestni odbor „Sav. podružnice“ „Slov. plan. društva“ je poslal na deželni zbor štajerski obširno utemeljeno prošnjo, v kateri prosi, da bi dežela zgradila še cesto iz Solčave do vhoda v Logarjevo dolino. Delo je proračunjeno na 5630 gld. Deželni in državni poslanec veleč. g. monsignore Karlon je kot predsednik tiskarne „Styria“ dal prošnjo brezplačno prav lično natisniti, za kar se mu je izrekla pismeno prisrčna zahvala in se tu še enkrat javno najtopleje zahvaljuje. Prošnja se je s posebnim priporočilom razposlala vsem deželnim poslancem ter raznim štajerskim planinskim društvom v blagohotno podporo. Dal Bog, da bi hotel deželni zbor štajerski uslišati prošnjo, potem se bode obisk Logarjeve doline v kratkem še bolj pomnožil. Glede te ceste si je pridobil posebnih zaslug naš dični častni član „Slov. plan. društva“ g. dr. J. Frischauf, kateri vedno neumorno in krepko deluje v proslavo Savinskih planin. Prisrčna hvala mu torej na njegovem trudu!

Savinski podružnici „Slov. plan. društva“ je za leto 1896. zopet pristopilo nekaj novih udov, da bode prihodnje leto štela že nad 100 članov, ako ji vsi dosedanji člani ostanejo zvesti, česar se odbor nadeja. Savinska podružnica stoji zdaj na trdnih nogah ter bode lahko storila marsikaj koristnega. To bode gotovo veselilo vsakega prijatelja naših krasnih planin.

Umrla je v Logarjevi dolini žena Janeza Piskernika dne 30. novembra t. l. Bila je vsem obiskovalcem romantične Logarjeve doline dobro znana, ker jim je

od nekdanj priskrbovala hrano. Dokler si Piskernik ni postavil posebne hiše, je stregla turistom v Plesnikovi hiši. Gotovo ji ohranijo vsi turisti hvaležen spomin.

Kozjak je zanimivo gorovje, katero omejuje okrajna cesta iz Velenja v Dobrno, v Novo Cerkev, Vitanje, Št. Florijan v Doliču in skozi Hudo Luknjo. Sav. podružnica „Slov. plan. društva“ je razširila svoje delovanje tudi na to gorovje. G. Jernej Pavlič, učitelj v Št. Janžu na Peči, je dozdej zaznamoval naslednje pote: 1) Od okrajne ceste v Št. Janž in Gomžerjevo Peč (611 m spec. karte), od koder je lep razgled. Tu se je postavila miza z dvema klopema. Hoda je $\frac{3}{4}$ ure. 2) Od Št. Janža do cerkve sv. Jošta 2 uri hoda, in zahodno na vrh Špik (1107 m), $\frac{1}{2}$ ure hoda. 3) Od Hude Luknje do cerkve sv. Jošta 2 uri hoda. Povsod so rdeča znamenja. — V St. Joštu se je razpoložila spominska knjiga, katero hrani ljubeznivi č. g. župnik P. Hrovat. — Prihodnjo leto se bodo zaznamenovali še poti: Velenje — Kozjak, Št. Florijan — Kozjak, Dobrna — Kozjak in Vitanje — Kozjak ter ob njih postavili stebri z napisi. — Srčno zahvaljujemo g. J. Pavliča, da je radovoljno preskrbel zaznamenovanje potov.

Zadnji letošnji poučnozabavni večer „Slov. plan. društva“ je bil dne 19. t. m. Zbralo se je nepričakovano veliko članov in prijateljev, pa tudi veliko ljubeznivih prijateljic naših, ki so vsi z vidnim veseljem poslušali zanimivo predavanje g. Ivana Krulca, podnačelnika društvenega. Popeljal nas je g. predavatelj z Jesenic mimo Planine na slovečo Golico, na katero je prvi opozoril in za njo že neizmerno veliko storil g. A. Razinger, razložil z živo besedo in s slikami vse prirodne lepote in mičnosti, ki jih preobilo ponuja ta pot zlasti pomladni čas, ter razkazal na vrhu veličastni razgled naokolo. Donela mu je burna zahvala za prelepi užitek, ki ga je naklonil poslušalcem. Potem so zabavali odlični peveci z izbornim petjem zbrane planince, vmes pa posegali govorniki ter pravili o razvijajočem se slovenskem planinstvu. Družbo je počastil tudi načelnik Radovljiške podružnice g. dr. Vilfan.

Književnost,

Hotel-Ordnung für die österreichischen Alpenländer. 4°. VIII. str.

Tako se imenuje spis, katerega je založil in izdal „stalni odbor za pospeševanje prometnih interesov po avstrijskih planinskih deželah“, in s katerim hoče urediti gostilniški obrt zlasti po letoviščih z ozirom na vse zahteve letoviščnikov.

Najprej je opisano gostilniško poslopje, kakšno bi moralo biti zunaj in znotraj, kakšna še posebej gostilniška soba, kakšna spalnica z najpotrebnejšim pohištvo in kakšen zahod. Drugi oddelki govore o hrani, posameznih jedilih, jedilni pripravi, pijačah, o postrežbi in ravnanju s tujei, cenah, računu in pitnini, o okolici

z izprehodi in kopališči, o vozovih, prospektih dotične gostilnice ali letovišča in o pritožni knjigi.

Tega spisa je izšla že druga izdaja, kateri je dodanih mnogo inseratov o vseh stvareh, katere potrebuje gostilničar. Vse je kratko in jedrnato spisano. Tudi s turističnega stališča je le želeti, da bi naši gostilničarji uravnali po navedenih načelih svoje gostilnice. Najprej morajo biti povsod dobre gostilnice, potem gotovo radi prihajajo tujci, od katerih imajo gostilničarji največji dobiček. Omenjeni stalni odbor bode vse tiste gostilničarje, ki so se podvrgli hotelskemu redu in izpolnili dotično izjavo, priporočal potujočemu občinstvu. To koristi torej le gostilničarjem samim.

Ob novem letu.

današnje številko smo završili prvi letnik „Plan. Vestnika“. Ob tej priliki pristrčno zahvaljujemo vse sotrudnike, ki so nas tako vztrajno podpirali pri delu, katerega se je „Slov. plan. društvo“ s tolikim veseljem prijelo v pospeh slovenskega planinstva. V plačilo jim bode prijetna zavest, da so delali v čast slovenske domovine, v slavo nje prirodnih lepot. Naj se z nami vesele priznanja, katero je dosegel „Planinski Vestnik“ vsepovsod. Slovenci ga radi čitajo, spisi njegovi prijajo njih čuvstvu. Upamo, da nas skoro pohvalijo tudi nekateri, ki nas sedaj še prezirajo nehote, natihoma pa priznavajo, da je naše delo dobro, plemenito. „Planinski Vestnik“ pa tudi zastopa težnje, katere morajo ugajati vsakemu, ki res ljubi dom in rod svoj. Krepko poudarja naše pravice do zemlje domače in zvesto čuva, da nam jih nič ne otmo.

Kakor letos, se bodemo trudili tudi l. 1896., da bode list res dostojen zastopnik slovenske turistike, da bode prijeten vsakomu, bodisi pripadnik te ali one stranke. Prosimo pa vse č. člane in naše prijatelje, naj nas marljivo zalagajo s spisi in vestmi in priporočajo naše glasilo, da se še bolj razširi, še bolj utrdi.

Končujemo, želeč vsem srečno in veselo novo leto, v katerem naj bi dočakali, da bi vsaj ideja, katero mi gojimo, združila vse, ki resnično ljubijo prelepo domovino slovensko, katero nam Bog ohrani srečno in veselo.

Prošnja.

One č. člane, ki niso še plačali članarine za l. 1895., pa so prejeli več številčk našega lista, vljudno prosimo, da nam pošljejo članarino ali pa vrnejo prejete številke, ker jih nujno potrebujemo.

R. MIKLAUC

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 5,

priporoča svojo zalogo vsakovrstnega blaga za moško in žensko obleko ter različne srajce za hribolazce po najnižji ceni.

Franc Čuden,

urar v Ljubljani na Mestnem trgu,

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih žepnih in stenskih ur ter budilnikov. Vsi izdelki so priznано izvrstni in po ceni. Popravila se izvršujejo natančno in dobro.

☛ Cenovniki na zahtevanje brezplačno. ☛

URAN in VEČAJ,

izdelovalca glinastih proizvodov v Ljubljani, v Igriških ulicah št. 8,

priporočata veliko svojo zalogo izdelanih raznobarnih peči za sobe, dvorane in razne druge prostore, dalje modelnata ognjišča in sploh vsakovrstne glinaste izdelke.

Vse po najnižji ceni in priznано dobro.

IVAN FRISCH

v Ljubljani na Marijnem trgu št. 3

priporoča bogato svojo zalogo **popotnih potrebščin za turiste:** kovčge, torbe, vreče, nahrbtnike, listnice in druge v to vrsto spadajoče usnjene izdelke, — vse po najnižji ceni.

Vodnik

za

„Savinske in Kamniške planine“

se prodaja

dijakom po 30 kr.

„Slov. plan. društvo“.

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice v Ljubljani, v Frančiškanskih ulicah št. 4,

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbenska in pohištvena dela.

Delo realno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

Nahrbtnike najnovejše, iz navadnega blaga po 80 kr., iz nepremóčnega blaga s predelki po 1 gl. 20 kr., in **gorske črevlje**, močne in ostro podkovane, iz črne juhte po 6 gl. 20 kr., iz ruske juhte po 8 gl.,

izdeluje in priporoča

Fr. Mrak v Badovljici.

„Slovensko planinsko društvo.“

„Vodnik za Savinske planine in najbližjo okolico“

s 7 slikami in načrtom Savinskih planin z znamenovanimi poti.

Spisala Fr. Koebek in M. Kos. — Cena 60 kr., po pošti 5 kr. več.

HUGON IHL

v Ljubljani, Pred škofijo št. 2.

Trgovina s suknenim in manufakturnim blagom na debelo in na drobno, skladišče platnine in damastne robe.

Caspar Wimmer (Petters-a naslednik),

črevljarški mojster

v Goisern-u (na Zgornjem Avstrijskem).

Specijalist v izdelovanju pravih, vsakemu hribolazcu dobro znanih gorskih čevljev.

Cene zelo nizke. Pri naročilu zadostuje, da se mi pošlje kak navaden čevelj, kateri je nogi naročnikovi najbolj prikladen.

IVAN SOKLIČ

v Ljubljani, Pod trančo št. 1 in v Gledaliških ulicah št. 6

priporoča svojo veliko zalogo **klobukov**, posebno **lodnastih** za hribolazce in lovec iz tvornice Jos. in Ant. Pichlerja, c. kr. dvor. založnikov.
Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

Avgust Žabkar

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 7,
priporoča se

za vsake vrste **ključarska dela**,
katera izvršuje dobro, lično in ceno.

Vincenc Čamernik,

kamenosek v Ljubljani, v Parnih ulicah št. 9,
priporoča svoj **kamenoseški obrt**,
posebno za cerkvene in druge stavbenske izdelke,
marmorne plošče za hišno opravo i. t. d.

Solidno delo, nizke cene. Ceniki in obrisi na zahtevo zastoj.

Optični zavod**J. PH. GOLDSTEIN**

prej E. Rexinger

v Ljubljani, Pod trančo št. 1,

priporoča svojo **bogato zalogo** naočnikov, daljnogledov, kugal, barometrov, termometrov, kompasov itd.

Vsakorčni popravki se izvršujejo hitro in ceno.

Ubald pl. Trnkozy,

lekarnar

v Ljubljani, na Mestnem trgu, poleg rotovža,
priporoča

svojo bogato založeno lekarno.

Adolf Hauptmann

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41 in v Slonovih ulicah št. 10—12.

Tovarna

oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

Zaloga

slikarskih in pleskarskih predmetov.

Tiskarna in kamenotiskarna

A. KLEIN & Comp.

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 5,
se priporoča

v naročitev vseh v to stroko spadajočih del in na zalogo raznih tiskovin.

GRICAR in MEJAC

v Ljubljani, v Slonovih ulicah št. 9
priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter najboljšje perilo in zavratnice.

Zlasti opozarjata na nepremočna **lodnasta** oblačila in plašče za **turiste**.

Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaji.

Iluštrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastoj.

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

**Restavracija „Pri Zvezdi“
na cesarja Josipa trgu.**

Velik zračen vrt, steklen salon in kegličiče.

Priznано izvrstne jedi in pijače in skupno obedovanje.

F. Ferlinc, restavratör.

F. M. REGORSCHKE

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 3.

Velika zaloga pristnega koroškega in tirolskega nepremojčivega **poletnega in zimskega lodna** v običajnih barvah za hribolazce in lovec kot branilo proti mokroti in mrazu.

Razen tega tudi velika izbira **lovskih telovnikov, podjopičev, spodnjih hlač, lovskih nogavic, volnenih obujkov** itd. itd.

Kupite najboljši liker,

to je pristni, kemično čisti **likér iz kranjskih planinskih zelišč**. Ta posebno skrbno iz najzdravilnejših zelišč in cvetlic brez spirita, olja, esenc in sirupa napravljeni liker prekaša vse dosedaj znane likere po okusu in dišavi. Ker tudi dobrodejno vpliva na zelodec in ga ogreva ter čudovito pozivilja telo, imeti bi ga morali pri vsakem domu. Dobiva se samo pri **izdelovalci**

J. KLAUER-ji v Ljubljani, v Špitalskih ulicah „Pri voglu“.

Mihael Marzolini

priporoča svojo kavarno

„Café Mercur“ na Mestnem trgu št. 5
v Ljubljani.

Kavarna je zelo velika, elegantna in zračna, ima **dva nova biljarda** in nove igralne mize s kamniti ploščami. — Razsvetljava je sijajna, časopisov **nad trideset**, domačih in tujih.

Kava izborna, likerji pristni.